

Kako je MMF uništio Jugoslaviju

By [Prof Michel Chossudovsky](#)

Global Research, November 30, 2011

30 November 2011

Макроекономске «реформе», наметнуте Београду од стране спољних кредитора почињу крајем 1980-их година, биле су темељно координисане са натовским војним и тајним субверзивним операцијама. Као резултат убиствене «економске терапије» југословенска привреда ја постала у потпуности разорена и доведена до банкрутства.

На Косову су економске реформе допринеле појачавању међунационалних непријатељстава и иззвали узајамне сукобе албанског и српског становништва, самим тим ослабивши и учинивши неспособним за живот како једне, тако и друге. Смишљена манипулација тржишним снагама је уништила економску активност и целокупан живот народа, створивш и ситуацију социјалног очајања и безизлаза. Паралелно са уништавањем Федеративне Југославије сличне економске реформе су под патронатом ММФ-а биле неметнуте Албанији – са разорним, рушилачким социјално-економским последицама и за њих такође.

У време када наоружани до зуба америчка и натовска војска силом намеће «мир» у Босни, штампа и политичари сликовито описују западну интервенцију у бившој Југославији као тобоже племениту, у вези са агонијом «комунистичког» режима, одговори на планула етничка чишћења и кршења људских права. Делујући у току Дејтонског (новембра 1995 године) мировног споразума, Запад је свом снагом страсно тежио да прикажу у лепшем светлу «портрет јужних словена» покушавајући тада постићи успех у раду на стварању новопечених «суверених независних» држава.

Држећи се наметнутих му пристрасних стереотипа, западно јавно мњење се нашло у ропству заблуда. Према раширеној тачки гледишта, тежак положај на Балкану је резултат «агресивног национализма», неизбежне последице дубоких етничких и религиозних противуречија, чији корени сежу у дубину векова. Коментатори се такође позивају на «борбу за лидерство на Балкану» и на супарништво појединих политичара, као на објашњење конфликта који су се одиграли. Као резултат економских и социјалних узрока конфликта губе се у гомилама необјективних представа и непоузданих анализа. И давно је већ заборављена дубока економска криза, која је претходила грађанском рату.

Стратешки интереси Немачке и САД, који су лежали у основи процеса распада Југославије, остају непримећени, исто као и улога спољних кредитораи међународних финансијских институција. У представама глобалних СМИ, западне држава не носе одговорност за осиромашење и уништавање нација од 24 милиона људи. Али, доминантне у светском финансијском систему и које раде за вољу својих националних и колективних стратешких интереса, западне владе су бациле југословенску привреду на колена и изазвале сурове етничке и социјалне конфликте. Сада је настало низ ратом разорених држава – наследница Југославије које осећају «бригу

милосрђа» међународне финансијске заједнице. Без обзира на то што је свет сконцентрисао своју пажњу на ратна дејства и на прекид ватре, међународне финансијске институције се баве наплатом спољног дуга бивше Југославије од држава, које су остале после ње, претворивши Балкан у зону, безбедну за слободно предузетништво. Истовремено са мирним довођењем у ред Босне подржаним натовским бајонетима, Запад је обнародовао програм «реконструкције» који спушта суверенитет те исцрпљене земље до нивоа, невиђеног у Европи од краја Другог светског рата. То је у значајном степену постигнуто претварањем Босне у подељену територију, која се налази под војном окупацијом НАТО-а и којом управља западна администрација.

Неоколонијална Босна

Ослањајући се на Дејтонски споразум, који је створио босански «устав», САД и Европска Унија успостављају потпуно савршену колоонијалну власт у Босни. На њеном челу је именовани Високи представник: Карл Билт, бивши шведски премијер, и представник Европске Уније у мировним преговорима за Босну. Билт је имао потпуно сву извршну власт у свим грађанским (цивилним) пословима, са правом да дели оставке владама како Босанске Федерације, тако и Републике Српске. Да би ставио тачку на «и», у тексту споразума детаљно се објашњава, да је «Високи представник највиша власт у праву у свему што се тиче интерпретације споразума». Он ће радити заједно са Врховном војном командом ИФОР-а, исто, као и са кредиторима и финансијским донаторима. Савет Безбедности ОУН је такође поставио «специјалог опуномоћеника» при Врховном представнику за управљање међународном цивилном полицијом. Он је постао ирски полицијски чиновник Питер Фиццералд, са претходним искуством у полицијској служби ОУН у Намибији, Салвадору и Камбоџи. Он врши контролу над приближно 1700 полицајаца из 15 земаља. Полиција је послата у Босну после петнаестодневног програма обуке у Загребу.

Нови устав преноси узде државне власти у економској политици бретон-вудским институцијама чије је седиште у Лондону у Европској банци за реконструкцију и развој (ЕБРР). Међународни монетарни фонд је овлаштен да постави првог директора босанске Централне банке, који, као и Високи представник, «не мора бити грађанин Босне и Херцеговине или суседних држава». Под туторством ММФ-а Централној банци неће бити дозвољено функционисање као Државној банци: «У току првих шест година... биће јој дозвољено кредитирање посредством емисије новца, испуњавање функције Валутне ковнице». Босни такође неће бити дозвољено ни да има своју сопствену валуту (пуштање у оптицај папирног новца само уз услов потпуног спољног монетарног покрића), ни да мобилише унутрашње финансијске ресурсе. Способност самофинансирања реконструкције земље посредством независне монетарне политике ограничена је од самог почетка. Без обзира на то, што се Централна банка налазила у надлежности ММФ-а, Европском банком за реконструкцију и развој (ЕБРР) руководи Комисија за државне корпорације, која контролише операције свих корпорација «јавног сектора», укључујућу енергетику, водоснабдевање, поштанске услуге, телекомуникације и транспорт. Председник ЕБРР поставља председника комисије и руководи реконструкцијом «јавног сектора», што подразумева, пре свега, распродају по ценама испод производне вредности државних које се налазе у колективном власништву актива, а такође и куповину инвестиционих фондова. Западни кредитори, су очигледно створили ЕБРР, «да би придали тачне политичке оквире кредитно-финансијској политици».

Без обзира на то што Запад труби о својој подршци демократији, садашња политчка власт у Босни је сконцентрисана у рукама паралелној босанској националној влади, извршна места, на којима се налазе лица, која немају босанско држављанство. Западни кредитори су ставили своје интересе у основе босанског устава, који су управо они у журби написали. Они су то учинили без учешћа уставне скупштине, без консултација са одтанизацијама босанских грађана и не предвидевши механизме за исправљање тог «устава». Њихови планови «обнове» Босне чине се више прикладни за грамзиве кредиторе, него за задовољавање чак и елементарних потреба босанаца.

Зашто и не би? Јер неоколонизација Босне је логична кулминација дуготрајних настојања Запада на уништавању југословенског експеримента на развоју «тржишниг социјализма» и «радничког самоуправљања», са циљем њихове замене диктатом «слободног тржишта».

Суштина ствари се разбистрава

Вишенационална Социјалистичка Федеративна Република Југославија била је регионална индустријска држава са успешном привредом. У току две деценије, које су претходиле 1980-им годинама, годишњи раст БДП је износио у просеку 6,1%, медицинске услуге су биле бесплатне, ниво писмености је надмашивао 91% и животни век је износио 71 годину. Али после деценије западне економске помоћи и пет година распада, ратова, бојкота и ембарга, привреда република бивше Југославије је неспособна за живот, а њен индустријски сектор је уништен. Југословенски распад је био изазван између осталог и америчким махинацијама. Без обзира на неприкључење Београда и његових широких трговинских односа са Европском економском заједницом и САД, влада Регана је изабрала за своју мету југословенску привреду. То се одражава у Директиви Савета националне безбедности 1984 године (NSDD 133) под називом «Политика Сједињених Држава према Југославији» са ознаком «строга поверљиво». Њена непотпуна, цензури подвргнута верзија, са које је скинута тајна 1990 године, у значајној мери изгледа заснована на директиви NSDD 54 за Источну Европу, која је развијена 1982 године. Последња се брани све више «која проширује настојања у покретању «тихе револуције», која има за циљ свргавање комунистичких влада и партија», за реинтеграцију земаља Источне Европе у тржишну привреду. САД су претходнио прикључиле Београд другим међународним кредиторима у наметању прве етапе макроекономских реформи 1980-е године, мало пре смрти маршала Тита. Под покровитељством ММФ-а програми отада поступно настављају уништавање индустријског сектора и постепено демантирање југословенске државе «општег благостања». Споразуми о реконструкцији су увећали спољни дуг и осигурали мандат за девалвацију југословенске валите, што је јако ударило на животни стандард југословена. Та почетна рунда реконструкције је положена у његовој основи. Током 1980-их година ММФ је периодично прописивао даље дозе своје горке «економске терапије», онда када је југословенска привреда споро падала у кому, индустријска производња се срозала до 10-процентног пада 1990 године – са свим предсказаним социјалним последицама.

Марковић иде да се поклати у Вашингтон

У јесен 1989-е године, управо пред пад Берлинског зида, југословенски федерални премијер Марковић се срео у Вашингтону са председником САД Џорџом Бушом – старијим ради завршетка преговора односно новог пакета финансијске помоћи. У

замену за помоћ Југославији су се сложили за још шире «економске реформе» укључујући и нову девалвацију своје валуте, даље замрзавање плата, нагло смањење државних трошкова и ликвидацију компанија, које се налазе у колективној својини и којима управљају радници. Београдска номенклатура је помоћу саветника са Запада припремила основу за мисију премијера, који је извршио правовремено многе од захтеваних реформи, укључујући и либерализацију законодавства за иностране инвестиције. «Шок терапија» почиње у јануару 1990 године. Без обзора на то, што је инфлација брзо прогутала дохотке људи, ММФ је наложио замрзавање плата на нивоу средине новембра 1989 године. Цене су наставиле непрекидно расти, а реално зарађена плата се смањила за 41% у првих шест месеци 1990 године. ММФ је такође управљао југословенском Централном банком. Његова чврста монетарна политика нанела је још већу штету способности Федералне Југославије да финансира своје економске и социјалне програме. Државни приходи који су намењени за отплату републикама и аутономним покрајинама, отишли су уместо тога на отплату југословенског дуга Париском и Лондонском клубу. Републике су у значајној мери биле препуштене саме себи. Одједном су реформатори направили коначан банкрот федералне финансијске структуре Југославије и ненели смртни удар по федералним политичким институцијама. Пререзавши финаснијски артерију између Београда и република, «реформе» су долиле уље на ватру сепаратистичких тенденција, које су се и без тога потхрањивале како економским факторима, тако и етничким различитостима, што је стварно предодредило распад Југославије. Буџетска криза који је изазвао ММФ је створила привреду «свршеног чина» која је прокрчила пут ка формалном отцепљењу Хрватске и Словеније у јуну 1991 године.

Очајна «невидљива рука»

Реформе, које су кредитори наметнули Београду, нанеле су такође удар у само срж југословенског система колективних самоупавних предузећа. Како је приметио један посматрач, «циљ се састојао у томе, да се југословенска привреда подвргне масовној приватизацији и демонтира «јавни сектор». Бирографија Комунистичке партије (углавном представници армије и државне безбедности) после дугих дебата су изразили своју политичку и економску подршку спровођеним реформама на условима ликвидације социјалних гаранција југословенских радника». То је био предлог, од кога очајник Југославија није могла одустати. Научена од западних правника и консултаната, Марковићева влада је донела закон, који је принудио «платежно неспособна» предузећа на банкротство или ликвидацију. Према новом закону, у случају неплаћања рачуна у току 30 дана узастопно или у току 30 дана у оквиру 45-одневног периода, влада би иницирала процедуру банкротства предузећа у току следећих 15 дана. Напад на самоуправну привреду такође је укључивао и ново законодавство о банкама, припремљено зато, да би изазвало ликвидацију «Уједињених банака», које се налазе у колективној својини.

У току две године више од половине банка у земљи је нестало, будући да су замењене новопеченим «независним комерцијалним институцијама». Те промене у правној сфери у комбинацији са чврстом монетарном политиком ММФ-а у погледу индустрије и отварања привреде за страну конкуренцију су убрзале индустријски пад.

Од 1989 до септембра 1990 године банкротирало је више од хиљаду компанија. До 1990 године показатељ БДП је опао за 7,5%. 1991 године БДП се смањило још за 15%, док се обим индустријске производње смањило за 21%. Пакет мера ММФ-а, је

неоспорно убрзао банкротство великог дела добро развијене тешке индустрије Југославије. Друга колективна предузећа су преживела само зато, што су прекинула исплату плата радницима. Више од пола милиона радника, сви и даље на платним списковима предузећа, нису добили редовну плату до краја 1990 године. Тим ништа мање, били су још срећници. До септембра 1990 године приближно 600 хиљада југословена је већ изгубило своје радно место, и то је био само почетак. По директивама Светске банке још 2435 индустријских предузећа, укључујући део најкрупнијих у земљи, је било одређено за ликвидацију, 1,3 милиона радника који су радили у њима – половина преостале радне снаге у индустрији је била «сувишна». Наступила је 1991 година, реална плата се налазила у слободном паду, социјални програми су били обустављени, незапосленост је стрмоглаво расла. Распад индустријске привреде је био процес, који је заустављао дах по својим размерама и суровости. Његов социјални и политички утицај, тешко процењив квантитативно, је био ужасавајући. «Народ јадикује», – како се изразио аристократски лондонски «Фајненшл тајмс».

Југословенски председник Борислав Јовић је мање иронично упозорио, да су реформе «јачко и неповољно утицале на друштвену ситуацију у целини... Грађани су изгубили веру у државу и њене институције... Даља продубљена економска криза и раст социјалних напетости је битно погоршала друштвено-политичку ситуацију и друштвену безбедност».

Политичка економија распада

Део југословена се политички ујединио за последњу битку осуђених на пропаст, да би спречили разарање њихове привреде и државе. Како је утврдио један посматрач, «отпор радника је савладао етничке баријере, када се срби, хрвати, босанци, словенци мобилишу раме уз раме уставши са својим друговима – радницима». Међутим до тог момента је економско супарништво већ појачало напетости у односима република – како међусобно, тако и са централном влашћу. Србија је у потпуности одбацила план «чврсте економије», и приближно 650 хиљада српских радника је устало против федералне владе, да би добили повишице плата. Друге републике су поступиле на свој начин и изабрале понекад супротан пут. У релативно богатој Словенији, на пример, лидери сепаратиста, такви, као председник Социјал-демократске партије Јоже Пучник, су подржавали реформе: «Са економске тачке гледишта, ја се могу само сложити са социјално корисним мерама у нашем друштву, таквим, као повећање незапослености или смањивање права радника, зато што су оне потребне за унапређивање процеса економских реформи».

Али у прави час Словенија се прикључила другим републикама, оспоравајући настојања федералне владе на ограничавању њихове економске аутономије. Како хрватски лидер Фрањо Туђман, тако и српски Слободан Милошевић прикључују се словеначким лидерима у супротствљању покушајима Федералне Југославије да спроведе радикалне реформе. На вишепартијски изборима 1990 године економска политика је била у центру политичких спорења; за то време сепаратистичке коалиције су уклониле са власти комунисте у Хрватској, Босни и Словенији. У оној истој мери, у којој је економски банкрот заострио занос сецесије, са своје стране појачавајући економску кризу. Сарадња република је фактички прекинута.

А са почетком међусобних сукоба република и привреда, и сама југословенска нација ушла у безизлазно обрушавање. Процес пада се убрзао, када је републиканска

биروقратија почела хотимично помагати социјално-економске сукобе ради учвршћивања своје сопствене власти: «Републиканска олигархија, код сваког оног који је имао своју визију «националног препорода», уместо тога, да направи избор између правог југословенског тржишта и хиперинфлације, изабрали су рат, који је могао замаскирати истинске узроке економске катастрофе». Истовремена појава оружаних формација верних лидерима сепаратиста, само је убрзала сурвавање у хаос. Те «милиције» су вршиле све више многобројних злодела, не само што су раздвојили народе по етничким обележјима, они су такође разбили и раднички покрет.

Западна помоћ

Драконске мере удариле темељ за нову колонизацију Балкана. Питање, је ли потребан распад Југославије, првобитно је било предмет дикусија међу западним државама, нарочито Немачком, бившим иницијатор цепања, и Сједињене Државе, које су се бојале да отворе националистичку «Пандорину кутију» и у почетку наводили доказе у корист очувања Југославије. Одмах после убедљиве победе прве Демократске заједнице предвођене Туђманом у Хрватској у мају 1990 године немачки миинстар иностраних послова Ханс-Дитрих Геншер као резултат свакодневних контаката са својим колегом у Загребу дао «сагласност» за отцепљење Хрватске, Немачка није била пасивни посматрач цепања Југославије; она је «подстрекавала међународну дипломатију» и извршила притисак на своје западне савезнике са циљема да они признају Словенији и Хрватску. Немачка је имала одрешене руке, «да успостави економску превласт у целој централној Европи», Вашингтоне је са своје стране, изразио подршку «јединству на основу слободе посредством развоја демократије... Државни секретар Бејкер је рекао Туђману и председнику Словеније Милану Кучану, да Сједињене Државе неће одобрити или подржати једнострано отцепљење... али ако они буду морали изаћи [из састава Југославије], уредиће их да то учине према постигнутом споразуму у току преговора». Уместо тога Словенија, Хрватска, а затим и Босна је увучена у крвави грађански рат против «остатка» Југославије (Србије и Црне Горе) и српских националиста. Тек тада су САД са закашњењем активирале своја дипломатска настојања у Босни, учврстили своје односе са Хрватском и Македонијом и позиционирали се као претенденти на водећу улогу у одређивању економске и политичке будућности региона.

Послератни режим

Сада су западни кредитори обратили своју пажњу на државе наследнице Југославије. Упоредо са проблемом тегобног наслеђа Југославије економски аспекти послератне реконструкције су остали у значајној мери неодређени, али перспективе обнављања младих и независних република се чине мрачним. Спољни дуг Југославије је био брижљиво распоређен и «прикачен» републикама – наследницама, које се сада гуше (свака посебно) у омчи дужничких отплата и споразума о реконструкцији дугова. Земље – донатори и међународне агенције су јединствени у мишљењу, да су прошле макроекономске реформе, предузете на препоруке ММФ-а постигле у пуној мери свој циљ, и стога захтевају даљу «шок терапију» враћање «економског здравља» држава-наследница Југославије. Хрватска и Македонија су следиле упутства ММФ-а. Оне су закључиле споразуме о пакету кредита да плате свој део југословенског дуга – то је захтевало процес консолидације, започет још програмом банкротства Анте Марковиће. Болно је позната слика затварања фабрика, принудних банкротстава банака и осиромашења... све се брзо враћа на просечно. Међународни капитал то одобрава. Без обзира на оштру кризу у сфери социјалног осигурања и пустошења

своје привреде, македонски министар финансија Љубе Трпевски поносно изјављује за штапму, да «Светска банка и ММФ сврставају Македонију у ред најуспешнијих земаља у погледу текућих прелазних реформи». Шеф мисије међународног монетарног фонда у Македонији Пол Томпсен се слаже са тим. Он је признао, ти «резултати програма стабилизације су импозантни» и дао високу оцену «ефикасној политици плата», коју је усвојила македонска влада. Међутим његови саговорници су додали, да ће бити потребно још више смањити буџет...

Западна интервенција је учинила најозбиљнији насртај на државни суверенитет Босне. Неоколонијална администрација, наметнута Дејтонским споразумом и подржана ватреном моћи НАТО-а, гарантује, да ће будућност Босне бити одређена у Вашингтону, Бону, Бриселу – али само не у Сарајеву.

Реконструкција у колонијалном стилу

Ако је Босни суђено да некада устане из руина рата и избави се од неоколонијализма, за то ће бити потребна бити потребна сконцентрисана реконструкција. Али, полазећи од искуства новије балканске историје, западна помоћ, вероватно у свему, води Босну у «трећи свет», а не подизању до паритета са европским суседима. Босанска влада прогнозира да ће трошкови реконструкције достићи 47 милијарди САД долара. Западни спонзори су обећали издвојити 3 милијарде долара у виду зајма, међутим засада је дато само 518 милиона. Део тог новца је предвиђен само за финансирање деле локалних градских трошкова војног контингента IFOR-а и још део ће отићи на отплате међународним кредиторима. Нови зајмови ће отићи на отплату старих дугова. Централна банка Холандије је дарезљиво обезбедила «финансијски мост», од 37 милиона долара, да би омогућила Босни да плати своје дугове ММФ-у, без којих јој ММФ неће дати нови новац. Али као у строго одређеном и апсурдном парадоксу, препоручивани зајмови од недавно створеног «ванредног прозора ММФ-а» за «земље постконфликта» неће се искористити за послератну реконструкцију. Уместо тога он ће бити пренесен у холандску Централну банку, која је издвојила новац, да би исплатила првобитне дугове ММФ-у. Дуг се акумулира, и само нешто мало новог новца иде на обнову ратом разорене привреде Босне. Док обнову земље приносе као жртву на олтар отплате дугова, западне владе и корпорације показују велики интерес за добијање приступа стратешким природним ресурсима. Са откривањем залиха фосилних угљоводоника у региону подељена Босна између Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске је стекла нови стратешки значај. Документи, који стоје на располагању Хрватској и босанским србима, указују да су залихе угља и нафте откривене на источним падинама Динарске висоравни, које је хрватска армија одузела у борби од српских побуњеника у Крајини, подржана САД-ом, уочи потписивања Дејтонског споразума Босански чиновници саопштавају, да је основана у Чикагу компанија «Амоко» била међу неколико страних фирми, које су започеле у Босни геолошка истраживања «Значајних» налазишта нафте и деловима Хрватске које су такође били држали срби на другој обали реке Саве, насупрот Тузле, где је смештено седиште штаба Америчке војне зоне. Истраживања су настављена и за време рата, али Светска банка и транснационалне корпорације, које су их спроводиле су држали у незнању локалне органе власти, по свој прилици, зато, да се последњи не би противили њиховим акцијама на освајању потенцијално вредних области. Обузете проблемима отплате дугова и перспективама контроле над залихама енергената, западне државе су показале мало интереса за откривање злочина, који су извршени под видом етничких чишћења. 70 хиљада војника НАТО, одређених за

«успостављање мира», посветили су своје напоре управљању босанским енклавама у складу са западним економским интересима – уместо да враћају у првобитно стање које је претходило рату, у статус-кво. Делећи међу собом остатке пређашње југословенске привреде, локални лидери и Запад продубљују социјално-етнички раздор у одвојеним деловима бивше Југославије. Та настављена фрагментација Југославије по етничким обележјима се замењује са борбом југословена свих националности против нове колонизације њихове Отаџбине.

Шта је овде ново? Како је саркастично приметио један посматрач, сви лидери држава – наследница Југославије тесно сарађују са Западом: «Сви данашњи лидери бивших југословенских република су били функционери комунистичке партије, и сваки је са своје стране тежио да надмаши остале, да би на најбољи начин угоднио захтевима Светске банке и ММФ-а, како за добијање преференција за инвестиционе кредите, тако и за стицање битних предности у борби за лидерство».

Неолиберална макроекономска реструктуризација, иза које стоји Запад, помогла је да се уништи Југославија. И ипак, од самог почетка рата 1991 године, светска СМИ брижљиво избегавају такве оцене и чак су у потпуности негирају кључну улогу тих реформи у уништавању југославенске државе. Уместо тога њих су прикључили хору, који је величао «слободно тржиште» као фундамент за обнављање разорене југословенске привреде. Социјалне и политичке последице економске «реконструкције» у Југославији су биле брижљиво заташкане – да би нас спречили у њиховом разумевању. Уместо тога стручњаци за манипулацију јавним мњењем упорно износе културне, етничке и религиозне разлике као јединствен узрок кризе. У стварности криза је последица дубоког процеса економског и политичког разарања Југославије.

Несумљиво да интерпретација чињеница није само скривала истину, него и спречавала тачно поимање историјских догађаја. На крају крајева, то искривљује истинске узроке социјалног конфликта.

Примењено на бившу Југославију то је искривљивање историјских основа југословенског јединства, солидарности и идентичности. Али таква лажна свест је раширена свуда, где је јединствена могућност свет затворених фабрика, незапослености и ликвидираних социјалних програма, а «горка економска терапија» је јединствен рецепт за све прилике.

Животи милиона људи на Балкану су угрожени. Макроекономска «реформа» је тамо уништила средства за живот и претворила у подсмех право на рад. Учинила је такве основне људске потребе, као што су храна и стан, недоступним за огроман број људи. Деградирали су културу и национални идентитет. Ради интереса светског капитала границе су биле прекројене, закони преписивани, индустрија уништена, финансијски и банкарски системи демонтирани, а социјални програми укинута. Никава алтернатива глобалном капиталу, било то «тржишни социјализам» или «национлани» капитализам, унапред неће имати право на постојање. Али то, што се десило са Југославијом и сада се наставља у њеним слабим државама – наследницама, треба викати далеко преко граница Балкана.

Југославија је била пример сличних економских програма «реструктурирања» не само у земљама у развоју, него и у САД, Канади и Западној Европи. Југословенске реформе су сурови одраз разореног економског модела, доведеног до крајности.

Аутор превода: Пајо Илић

Tekst na srpskom jeziku možete naći na <http://dzonson.wordpress.com/2011/07/23/misel-kosudovski-kako-je-mmf-unistio-jugoslaviju/>

Originalni tekst možete naći na Globalresearch.ca

Endnotes

1. See, e.g., former US Ambassador to Yugoslavia Warren Zimmerman, 'The Last Ambassador, A Memoir of the Collapse of Yugoslavia, Foreign Affairs, Vol 74,no. 2,1995.
2. For a critique, see Milos Vasic, et al., War Against Bosnia, Vreme News Digest Agency, Apr. 13, 1992.
3. Testimony of Richard C. Holbrooke, Assistant Secretary of State, Bureau of European and Canadian Affairs, before the Senate Appropriations Committee, Subcommittee on Foreign Operations, Washington, 19 December 1995.
4. Dayton Peace Accords, Agreement on High Representative, Articles I and II, 16 December 1995.
5. Dayton Peace Accords, Agreement on Police Task Force. Article II.
6. According to a United Nations statement, United Nations, New York, 5 January 1996. See also Seattle Post Intelligencer, 16 January 1996, p. A5.
7. Dayton Peace Accords, Agreement on General Framework, Article VII
8. Ibid.
9. Ibid, Agreement on Public Corporations, Article I.10.
10. Stabilizing Europe, The Times (London), Nov 22, 1990.
11. World Bank, World Development Report 1991, Statistical Annex, Tables 1 and 2, Washington, 1991.
12. Sean Gervasi, 'Germany, the US, and the Yugoslav Crisis, Covert Action Quarterly, No. 43, Winter 1992-93, p. 42.
13. Ibid.
14. Dimitrije Boarov, "A Brief Review of Anti-inflation Programs, the Curse of Dead Programs", Vreme New Digest Agency, No. 29, 13 April 1992.
- 15 World Bank, Industrial Restructuring Study: Overview, Issues, and Strategy for Restructuring, Washington, D C, June 1991, pp. 10,14.
16. Gervasi, op. cit., p. 44.
17. World Bank, Industrial Restructuring Study, op. cit., p. viii.

18. Ralph Schoenman, Divide and Rule Schemes in the Balkans, *The Organizer*, San Francisco, Sept. 11,1995
19. Judit Kiss, Debt Management in Eastern Europe, *Eastern European Economics*, May June 1994, p 59
20. See Barbara Lee and John Nellis, Enterprise Reform and Privatization in Socialist Economies, The World Bank, Washington DC, 1990, pp. 20-21.
21. For further details see World Bank, Yugoslavia, Industrial Restructuring, p. 33.
22. World Bank, Yugoslavia, Industrial Restructuring, p. 29.
23. *Ibid.*, p. 23.
24. *Ibid.*, p. 38.
25. *Ibid.*, p. 39.
26. *Ibid.*, p. 33.
27. *Ibid.*, p. 33.
28. *Ibid.*, p. 34. Data of the Federal Secretariat for Industry and Energy. Of the total number of firms, 222 went bankrupt and 26 were liquidated.
29. *Ibid.*, p. 33. These figures include bankruptcy and liquidation.
30. *Ibid.*, p. 34.
31. *Ibid.*, p. 13. Annex 1, p. 1.
32. "Surplus labor" in industry had been assessed by the World Bank mission to be of the order of 20 per cent of the total labor force of 8.9 million, - i.e. approximately 1.8 million. This figure is significantly below the actual number of redundant workers based on the categorization of "insolvent" enterprises. Solely in the industrial sector, there were 1.9 million workers (September 1990) out of 2.7 million employed in enterprises classified as insolvent by the World Bank. See World Bank, Yugoslavia, Industrial Restructuring, Annex 1.
- 33 British Broadcasting Service, Borisav Jovic Tells SFRY Assembly Situation Has Dramatically Deteriorated, 27 April 1991.
34. Schoenman, *op. cit*
- 35 Gervasi, *op cit.*, p. 44.
36. Federico Nier Fischer, Eastern Europe: Social Crisis, Inter Press Service, 5 September 1990.
- 37 Klas Bergman, 'Markovic Seeks to Keep Yugoslavia One Nation, *Christian Science Monitor*, July 11,1990, p.6.
- 38 Dimitrue Boarov, 3A Brief Review of Anti-Inflation Programs: the Curse of the Dead

Programs, Vreme News Digest Agency, Apr. 13, 1992.

39 Ibid

40 Gervasi, op cit, p. 65.

41 Ibid, p 45

42 Zimmerman, op. cit.

43. Jim Burkholder, Humanitarian Intervention? Veterans For Peace, undated, www.veteransforpeace.org).

44. Ibid.

45. Ibid.

46. In June 1995, the IMF, acting on behalf of creditor banks and Western governments, proposed to redistribute that debt as follows: Serbia and Montenegro, 36%, Croatia 28%, Slovenia 16%, Bosnia-Herzegovina, 16% and Macedonia 5%.

47. "Zagreb's About Turn", The Banker, January 1995, p. 38.

48. See World Bank, Macedonia Financial and Enterprise Sector, Public Information Department, 28 November 1995.

49. Statement of Macedonia's Deputy Minister of Finance Mr. Hari Kostov, reported in MAK News, 18 April 1995.

50. Macedonian Information and Liaison Service, MILS News, 11 April 1995.

51 Ibid

52. According to the terms of the Dayton Accords (Annex1-A), "the government of the Republic of Bosnia and Herzegovina shall provide free of cost such facilities NATO needs for the preparation and execution of the Operation".

53 IMF to Admit Bosnia on Wednesday, United Press International, 18 December 1995.

54. Frank Viviano and Kenneth Howe, "Bosnia Leaders Say Nation Sit Atop Oil Fields", The San Francisco Chronicle, 28 August 1995. See also Scott Cooper, "Western Aims in Ex-Yugoslavia Unmasked", The Organizer, 24 September

55 Ibid.

56 Ibid.

57 Schoenman, op. cit. 58. World Bank Development News, Washington, 27 April 1999.

59 World Bank Group Response to Post Conflict Reconstruction in Kosovo: General Framework For an Emergency Assistance Strategy, http://www.worldbank.org/html/extdr/kosovo/kosovo_st.htm undated).. 60. Ibid 61 World Bank, The World Bank's Role in Reconstruction and Recovery in Kosovo,

<http://www.worldbank.org/html/extdr/pb/pbkosovo.htm>, undated

62. Ibid

63. International Finance Corporation (IFC), International Consortium Backs Kosovo's First Licensed Bank, http://www.ifc.org/ifc/pressroom/Archive/2000/00_90/00_90.html Press Release, Washington, 24 January 2000.

64. New York Times, July 8, 1998, report by Chris Hedges.

65. Quoted in Diana Johnstone, How it is done, Taking over the Trepca Mines: Plans and Propaganda, <http://www.emperors-clothes.com/articles/Johnstone/howitis.htm> Emperors Clothes, 28 February 2000.

66. See Johnston, op cit. For the ICG report see <http://www.emperors-clothes.com/articles/Johnstone/icg.htm>

67. World Bank, KOSF and World Bank, World Bank Launches First Kosovo Project, Washington, <http://www.worldbank.org/html/extdr/extme/097.htm> November 16, 1999 News Release No. 2000/097/ECA. 68 Out of the 20 million dollars budget for this program, only one million dollars was being provided by the World Bank.

The original source of this article is Global Research
Copyright © [Prof Michel Chossudovsky](#), Global Research, 2011

[Comment on Global Research Articles on our Facebook page](#)

[Become a Member of Global Research](#)

Articles by: [Prof Michel Chossudovsky](#)

About the author:

Michel Chossudovsky is an award-winning author, Professor of Economics (emeritus) at the University of Ottawa, Founder and Director of the Centre for Research on Globalization (CRG), Montreal, Editor of Global Research. He has taught as visiting professor in Western Europe, Southeast Asia, the Pacific and Latin America. He has served as economic adviser to governments of developing countries and has acted as a consultant for several international organizations. He is the author of 13 books. He is a contributor to the Encyclopaedia Britannica. His writings have been published in more than twenty languages. In 2014, he was awarded the Gold Medal for Merit of the Republic of Serbia for his writings on NATO's war of aggression against Yugoslavia. He can be reached at

Disclaimer: The contents of this article are of sole responsibility of the author(s). The Centre for Research on Globalization will not be responsible for any inaccurate or incorrect statement in this article. The Centre of Research on Globalization grants permission to cross-post Global Research articles on community internet sites as long the source and copyright are acknowledged together with a hyperlink to the original Global Research article. For publication of Global Research articles in print or other forms including commercial internet sites, contact: publications@globalresearch.ca

www.globalresearch.ca contains copyrighted material the use of which has not always been specifically authorized by the copyright owner. We are making such material available to our readers under the provisions of "fair use" in an effort to advance a better understanding of political, economic and social issues. The material on this site is distributed without profit to those who have expressed a prior interest in receiving it for research and educational purposes. If you wish to use copyrighted material for purposes other than "fair use" you must request permission from the copyright owner.

For media inquiries: publications@globalresearch.ca